

GROTE STAP VOORWAARTS

HAARLEMMERMEER
MUSEUM
DE CRUQUIUS

Jaarverslag 2024

Jaarverslag 2024

HAARLEMMERMEER
MUSEUM
DE CRUQUIUS

Haarlemmermeermuseum
De Cruquius brengt de rijke
geschiedenis van Haarlemmermeer
tot leven, van land, water
en lucht, over een periode
van 2000 jaar. **De stichting
Haarlemmermeermuseum
De Cruquius** beheert drie
erfgoedinstellingen: het Cruquius
Museum, het Historisch Museum
en Meer-Historie.

CRUQUIUS MUSEUM behoort tot de top 100 van Nederlandse
rijksmonumenten. Dit neogotische gebouw herbergt de imposante
'Cornish Engine', **de grootste stoommachine ter wereld en een
icoon van de Industriële Revolutie in Nederland. Het museum
vertelt het indrukwekkende verhaal van de drooglegging van het
Haarlemmermeer en de totstandkoming van de polder.**

HISTORISCH MUSEUM sluit hier naadloos op aan en **toont
in een 'overdekte openluchtpresentatie' de geschiedenis van
Haarlemmermeer vanaf de drooglegging in 1852 tot heden.** Niet
alleen de pioniers en polderwerkers, maar ook thema's als bestuur,
zorg, onderwijs, infrastructuur en de ontwikkeling van Schiphol
krijgen hier een plek.

MEER - HISTORIE, de erfgoedafdeling van de stichting,
richt zich op het **beheer en behoud van de erfgoedcollectie
Haarlemmermeer. Met diverse werkgroepen bewaakt zij het
historische erfgoed en publiceert zij vier keer per jaar een
informatief magazine.**

Haarlemmermeermuseum De Cruquius is trots op haar rol als cultureel en historisch ankerpunt binnen
de gemeente. Erfgoed en cultuur vervullen niet alleen een maatschappelijke functie, maar bieden ook een
spiegel van de tijdgeest. Dit onderstreept onze taak om het verleden te bewaren en toegankelijk te maken voor
toekomstige generaties.

In 2024 zetten we een grote stap voorwaarts: de musea, nu nog verspreid over verschillende locaties,
worden samengebracht op het terrein van het Cruquiusgemaal. In 2024 werken we aan de nieuwbouw van
het Cruquiuspaviljoen achter het Theehuis, waar het verhaal van Haarlemmermeer op eigentijdse wijze wordt
gepresenteerd. Samen met de restauratie van het Cruquiusgemaal vormde het op meerdere fronten een
spannend jaar.

ONZE KERNWAARDEN

- In beweging,
- Inventief & Ingenieus
- Onvergetelijk en
- Samen

vormen de drijvende
kracht achter ons
dagelijks handelen en
brengen ons erfgoed
tot leven, waardoor
het relevant blijft voor
iedereen.

ORGANISATIE

De organisatie opereert met een raad van commissarissen, directeur- bestuurder en een staf (totaal 5,3-fte). Het vrijwilligerscorps bestaat uit zo'n tweehonderdtwintig personen. De organisatie werkt samen met een wisselend aantal leveranciers, freelancers, dienstverleners en bedrijven. In 2024 hebben we de staf kunnen uitbreiden met een hoofd financiële bedrijfsvoering.

Het Haarlemmermeers erfgoed is van en voor ons allemaal.

Een bijzondere schenking was een collectie Romeinse munten van de familie Krijger, nazaten van boer D.J.G. Krijger die de vondst in 1920 bij Abbenes deed bij het ploegen van zijn land. De meer dan 100 munten kleingeld uit de vierde eeuw, zijn onderdeel van de grootste Romeinse muntenvondst in Nederland.

COLLECTIE

Erfgoed is van ons allemaal en heeft grote sociale waarde. De collectie vormt de kern van het museum en omvat, naast de iconische stoommachine in het Cruquiusgemaal, talloze objecten, foto's en documenten over de Haarlemmermeerpolder en waterbeheer. Wekelijks ontvangen

we nieuwe bijdragen van particulieren. Voor het behoud van het gemaal werkt Vereniging Hendrick de Keyser samen met de stoomploeg en civieltechnisch bedrijf Griekspoor. De fotowerkgroep leverde in 2024 opnieuw historische foto's aan voor publicaties en tentoonstellingen, waarmee we ons erfgoed breed delen.

De restauratiewerkgroep in de Polderschuur te Vijfhuizen trok veel aandacht. Vrijwilligers werkten doorlopend aan mobiel erfgoed, met op donderdagavonden een speciale jongerenploeg. Het erfgoed werd ingezet bij demonstraties en evenementen, met als hoogtepunt het 'Oogstfest' in augustus, dat duizenden bezoekers trok.

Het historisch museum neemt afscheid van haar locatie en verwelkomt de nieuwe.

VRIJWILLIGERS

Onze organisatie draait voor een belangrijk deel op de inzet van 220 vrijwilligers, die met veel enthousiasme en toewijding een breed scala aan taken uitvoeren. Zij verzorgen rondleidingen, werken aan collectieregistratie en restauratie, bemannen de receptie, denken

mee in werkgroepen, zetten zich in voor promotieactiviteiten en onderhouden de tuin. De motivaties om vrijwilligerswerk te doen zijn divers: sommigen zoeken een zinvolle tijdsbesteding na hun pensioen of naast ander werk, anderen willen werkervaring opdoen, re-integreren of hun vaardigheden op peil houden.

Wat de reden ook is, de betrokkenheid blijft groot. In 2024 hebben we verschillende bijeenkomsten georganiseerd om onze vrijwilligers te bedanken en te verbinden. Zo vond de nieuwjaarsreceptie opnieuw plaats, evenals de zomerborrel en de maandelijkse koffieochtenden op een

SAMENWERKING

Samenwerking met andere organisaties is essentieel én inspirerend. We werken nauw samen met **'Ons Water'**, een breed netwerk van overheidsinstanties en waterorganisaties, en met **amsterdam&partners** om onze zichtbaarheid binnen de Metropoolregio Amsterdam te vergroten. Daarnaast onderhouden we duurzame samenwerkingen met diverse musea, erfgoedinstellingen en netwerken zoals **ERIH, Holland Route, Vereniging Hendrick de Keyser, het Hoogheemraadschap van Rijnland, Platform Museale Locaties,**

Museumplatform Haarlemmermeer, Vrienden van De Cruquius en de **Museumvereniging**. Ook werken we met maatschappelijke organisaties, scholen en bedrijven zoals **Fluor, Griekspoor** en **Rabobank**.

Internationaal zijn we actief binnen **WAMU-NET (Unesco)**, een netwerk van watermusea dat het mondiale watererfgoed onder de aandacht brengt. Binnen de Vereniging van **Science Centra (VSC)** wisselen we kennis uit over techniek en wetenschapscommunicatie. In Haarlemmermeer overleggen we regelmatig met de **gemeente** over financiën, subsidies en cultureel

beleid en werken we samen met **Haarlemmermeer & Partners (Visit Haarlemmermeer)** en het **gemeentearchief**.

Tot slot nemen stafleden regelmatig deel aan (internationale) workshops en congressen, georganiseerd door onder meer de **provincie Noord-Holland, Rijkswaterstaat, Cultuurmarketing en Plein C**. Deze samenwerkingen leveren waardevolle kennisuitwisseling en innovatieve projecten op, vaak met gesloten beurzen.

van onze locaties in de polder. Ook de lezingen van 'Het Kruik-genootschap', waarbij vrijwilligers elkaar informeren over uiteenlopende thema's, bleven in trek. Daarnaast hebben vrijwilligers een belangrijke bijdrage geleverd aan de productie van een afsluitende film over het Historisch Museum. De aankomende sluiting zorgde

voor extra druk binnen het team, en er is onderzoek gedaan naar wie zich aansluit bij de nieuwe organisatie. Uiteindelijk kiest 60% van de vrijwilligers van het Historisch Museum ervoor mee te gaan, terwijl anderen deze overgang als een natuurlijk moment zien om te stoppen. Verder is gezien

de werkzaamheden in de bouw en tuin de werkdruk voor de tuinploeg toegenomen. Vrijwilligers blijven van onschatbare waarde voor onze organisatie, en we zetten ons actief in om nieuwe enthousiastelingen aan te trekken.

TENTOONSTELLINGEN

In 2024 hebben we diverse tijdelijke exposities kunnen realiseren, waarmee we zowel nieuw als terugkerend publiek hebben weten te trekken. Deze kleinschalige tentoonstellingen met een korte doorlooptijd bieden ons de mogelijkheid om flexibel in te spelen op actuele thema's en creatieve onderwerpen aan te pakken. Net als in voorgaande jaren hebben we samengewerkt met

verzorgingshuizen en scholen in de polder, onder meer door het bruikleen geven van objecten voor tentoonstellingen op locatie. Op deze manier brengen we het erfgoed van Haarlemmermeer dicht bij verschillende doelgroepen.

In zowel het Historisch Museum als Cruquius Museum waren in 2024 de volgende exposities te zien:

- **Drie generaties Klaassen**
- **Raad een object**
- **Schakels, een reis langs**

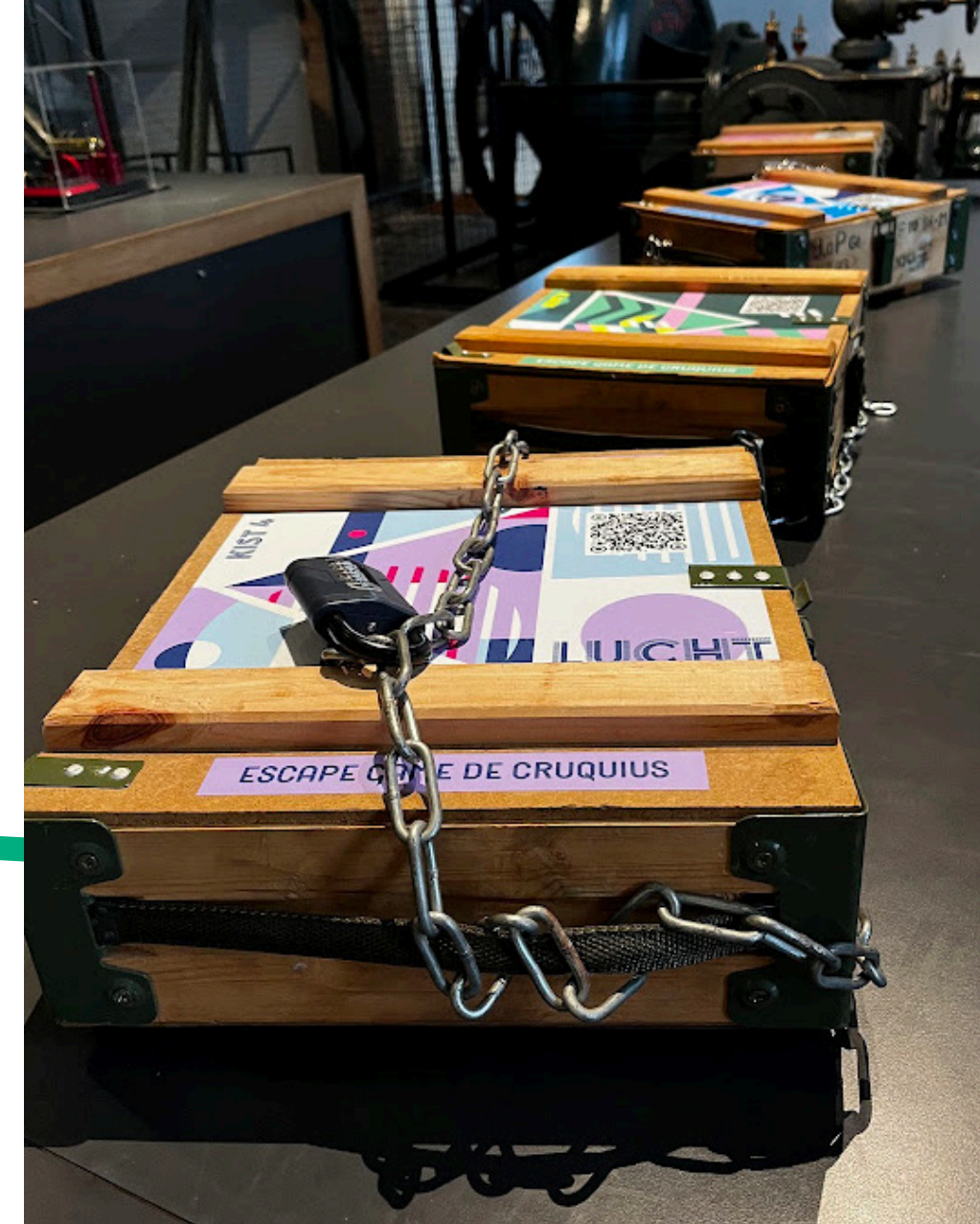
betekenisvolle plekken in de Haarlemmermeer

- **Atelier nieuwbouw**
- **Annegreet List schilderijen**
- **Kunst uit het Raadhuis en**
- **Bodemvondsten uit Haarlemmermeer.**

Met deze tentoonstellingen hebben we een breed scala aan verhalen en perspectieven belicht, waarmee we de veelzijdigheid van het erfgoed en de kunst uit de regio toegankelijk hebben gemaakt voor een breed publiek.

De veelzijdigheid van ons erfgoed toegankelijk maken voor een breed publiek.

EDUCATIE

In 2024 hebben vele klassen van scholen binnen en buiten Haarlemmermeer naar het Cruquius Museum en Historisch Museum bezocht voor een gericht educatief programma. De scholen hadden zich dan ingeschreven

voor een educatief programma, van bijvoorbeeld 'Sabotage op De Cruquius' tot 'Stoomlab' in het Cruquius Museum tot 'Onderduiken in Haarlemmermeer' of 'Dik Trom' in het Historisch Museum. Ook de leskisten 'Fotoboek van Opa Frans' en 'Nederland onder water' worden

regelmatig uitgeleend. Nieuw programma in Cruquius Museum is dit jaar Kraak de Cruquius Code; waarin scholen met opdrachten een code moeten kraken en zo de schatkist kunnen openen. Dit interactieve spel werd dit jaar vaak geboekt.

Het Historisch Museum heeft in het jaar 2024 935 leerlingen uit het primair onderwijs mogen ontvangen. In Cruquius Museum kwamen 2178 leerlingen voor een museumbezoek, ook uit voortgezet onderwijs, hoger beroepsonderwijs en universiteiten. Een bijzonder bezoek was dat van 90 studenten van de Universiteit Twente en de VU Amsterdam die de Cruquius hadden uitgekozen voor het passende historische verhaal bij hun colleges over duurzame energie. Samen goed voor in totaal 3.113 leerlingen en bijna 130 klassen. De meeste leerlingen komen vanuit scholen van het primair onderwijs en ongeveer 17,5% uit het voortgezet onderwijs of hoger. 10% van de scholen kwam uit het buitenland en met name uit Frankrijk.

In totaal hebben we dit jaar 3.113 leerlingen mogen ontvangen.

EVENEMENTEN

In 2024 hebben we weer diverse evenementen, landelijk en lokaal, kunnen organiseren. Waar mogelijk haakten we aan bij bijvoorbeeld de Museumweek, het Monumentenweekend, het Weekend van de Wetenschap, de Week van Ons Water of de Maand van de Geschiedenis. In het Cruquius Museum was en is stevast in het weekend een theatrale

rondleiding te volgen door acteurs van Living History Kennemerland. Ook het tweewekelijkse Stoomlab is zeer geliefd bij onze jonge nieuwsgierige bezoekers. De verhalentafels op dinsdagochtend in de Witte Boerderij vonden stevast plaats onder grote belangstelling. Sybil van Dam, de 'juf' van de verhalentafel wist de groep vaste verhalenvertellers goed bij elkaar en betrokken te houden.

Het Theater-op-locatie festival 'De Grazende Zwaan' van de Karavaan was ook dit jaar succesvol. Wij deden mee met een tentoonstelling en met de pannenkoekenkar met Haarlemmermeerse pannenkoeken. De mannen van de Polderschuur hebben met groot enthousiasme meegewerkt aan diverse evenementen van tractorritten tot rooidemonstraties, waarbij het 'Oogstfest' in augustus eruit sprong.

Beleef de
geschiedenis van
Haarlemmermeer
al wandelend of
fietsend door je
eigen omgeving.

PUBLICATIES

In 2024 zijn weer prachtige uitgaven verschenen van het kwartaal-magazine Meer-Historie. Het blad profileert zich als een magazine over 'Cultuur, geschiedenis en erfgoed van Haarlemmermeer'.

De redactie van het blad ontvangt elke keer weer verschillende artikelen van Haarlemmermeesters die graag hun verhaal vertellen. Daarnaast zoekt de redactie in elk nummer de aansluiting bij de actualiteit. Het publiek reageert stevast positief op het magazine, dat vaak onderling wordt uitgewisseld. Ook hebben we bijdragen geleverd aan andere publicaties zoals aan de publicaties van 'Hmore'.

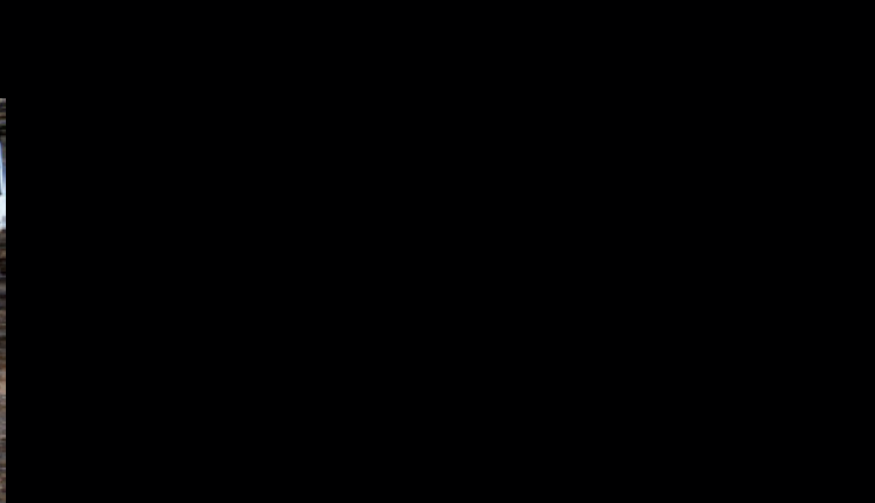
VERHALENPALEN

Het project 'Schakels aan de ketting', gestart in 2015 met subsidie van het Mondriaanfonds en later ook met een bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer, verbindt met verhalenpalen verhalen van vroeger, plekken van betekenis - zichtbaar of onzichtbaar - en bewoners met

elkaar, via fiets- of wandelroutes, tot een erfgoedroute door de polder. De geschiedenis van de eigen woonomgeving kreeg daarmee extra aandacht.

In 2024 werkten we samen met de gemeente aan een uitbreiding van een vijftal nieuwe verhalenpalen te weten (21) **VAART** bij Halfweg, (22) **BOM**

bij Schiphol, (23) **PAAL** bij Aalsmeer, (24) **PLEMP** bij Gemaal Leeghwater en (25) **JJ17** in Hoofddorp die in augustus zijn geplaatst. De feestelijke onthulling door wethouder Ruigrok vond plaats bij Kastan (JJ17) met een wervend betoog van Anne Joustra.

Het nieuwe Cruquius Paviljoen is een belangrijke mijlpaal in de ontwikkeling van ons museum.

NIEUWBOUW CRUQUIUS PAVILJOEN

In 2024 is officieel gestart met de bouw van het Cruquius Paviljoen, een belangrijke mijlpaal in de ontwikkeling van ons museum. Dit nieuwe gebouw zal niet alleen extra ruimte bieden voor tentoonstellingen en educatieve activiteiten, maar ook bijdragen aan een verbeterde publieksbeleving en een duurzame toekomst voor het Cruquius Museum.

Gedurende het jaar is intensief samengewerkt met verschillende partijen om de realisatie van het paviljoen in goede banen te leiden. Er vonden regelmatige overleggen plaats met onder andere architectenbureau Braaksma & Roos, het projectmanagementteam van Building for Tomorrow, aannemer KernBouw, onderaannemers, kostendeskundigen, de gemeente en vele andere betrokkenen. Naast de bouw lag er veel focus op de inrichting van de nieuwe tentoonstelling, waarbij zorgvuldig werd nagedacht over de inhoud en presentatie.

Belangrijke bouwmomenten, zoals het slaan van de Eerste Paal en het bereiken van het Hoogste Punt, zijn feestelijk gevierd, met betrokkenheid van medewerkers, vrijwilligers, partners en andere genodigden. Deze mijlpalen markeren de voortgang van het project, waren belangrijk voor de verbinding en brengen de voltooiing een stap dichterbij. De officiële opening van het Cruquius Paviljoen staat gepland voor 2025, waarmee een nieuw hoofdstuk wordt toegevoegd aan de rijke geschiedenis van de Cruquiuslocatie.

Belangrijke bouwmomenten, zoals het bereiken van het hoogste punt, zijn feestelijk gevierd.

MARKETING / COMMUNICATIE

In het jaar 2024 moest er in de communicatie vaak geschakeld worden, met name over de nieuwbouw en fondsenwerving als ook over de bereikbaarheid van het museum in verband met de werkzaamheden aan de brug als de restauratie van het gemaal door Hendrick de Keyser. Dit deden we via free publicity, persberichten, de sociale media, de digitale nieuwsbrief en andere uitingen. Met het verzorgen van publiciteit zijn extra kansen gecreëerd om

Haarlemmermeermuseum De Cruquius bij een groot publiek onder de aandacht te brengen. We werken samen met partners uit de polder, als met stoomgemaal Halfweg via een combiticket of met alle erfgoedpartners via een tweemaandelijks erfgoedjournaal in videovorm en campagnes met Visit Haarlemmermeer. Het samengaan van twee musea op een locatie is het moment om een integraal beeld te presenteren aan de bezoekers. Samen met Atelier René Knip, de ontwerper van de Verhalenpalen in Haarlemmermeer,

zijn we gestart met de ontwikkeling van de signing in en rond het nieuwe Cruquiuspaviljoen en met een nieuwe huisstijl.

ZAALVERHUUR

De zaalverhuur bij Museum Cruquius bleef rustig door de brugwerkzaamheden, de restauratie en de bouw van het Cruquius Paviljoen, die de toegankelijkheid beperkten. In het Historisch Museum verliep de verhuur wél voorspoedig, met diverse bijeenkomsten, waaronder de geliefde gemeentelijke jubilea voor echtparen die 60 jaar of langer getrouwd zijn.

FINANCIËN

De totale baten van de exploitatie van de stichting in 2024 waren € 713.918 bestaande uit € 397.675 aan subsidies, onder andere van de gemeente, de rijksoverheid en de provincie, € 254.802 aan inkomsten via kaartverkoop, winkel en zaalverhuur en € 61.441 aan extra subsidies, giften en sponsoring voor bijzondere projecten als tentoonstellingen, publicaties en lokale acties.

BEZOEKERS

In 2024 waren we blij gezien de slechte bereikbaarheid, nieuwbouw en werkzaamheden aan het gemaal een nagenoeg gelijk aantal bezoekers te zien; in totaal 23307 bezoekers. Kijken we waar de bezoekers uit

Nederland vandaan komen dan komt de grootste groep uit Noord Holland met Haarlemmermeer, daaropvolgend Zuid-Holland en Gelderland en de rest van de provincies. De meeste bezoeker komen op zaterdag, gevolgd door de donderdag.

De website www.haarlemmermeermuseum.nl had in 2024 zo'n 52.000 bezoekers en 74.000 bezoeken. Het aantal bezoekers was lager dan in 2023 door de grote update van het CMS systeem en de her-indexering van de acht jaar oude site. Dit was noodzakelijk om in de komende jaren stabiel te kunnen blijven draaien en nodig ter voorbereiding van het doorvoeren van de nieuwe huisstijl en nieuwe functionaliteiten in de site. Google Grand Adwords wordt

ingezet voor het verhogen van het museumbezoek, de naamsbekendheid en het promoten van activiteiten en aanbod. Ruim 24 % van de bezoeken kwam via Google Ads. Ook Google Business is een belangrijke link naar de website. Cruquius Museum en Historisch Museum scoren respectievelijk 4,5 en 4,4 van 5 sterren op dit online platform. De diverse Facebook accounts worden goed gevolgd met 1.100 voor het Cruquius Museum en 660 voor het Historisch Museum. De publieksnieuwsbrief heeft 1352 abonnees. Het aantal volgers op Facebook, Instagram en abonnees voor de nieuwsbrief neemt gestaag toe.

Door de werkzaamheden aan de brug en de restauratie van het gemaal moesten we veel improviseren om het museum goed bereikbaar te houden.

DANK !

2024 was opnieuw een jaar vol dynamiek en ontwikkelingen. We hebben ons flexibel opgesteld en steeds gezocht naar mogelijkheden binnen de veranderende omstandigheden, vooral door de bouw dit jaar van het nieuwe museumpaviljoen. Dit was alleen mogelijk dankzij de inzet en steun van velen.

We zijn bijzonder dankbaar voor de steun van de diverse fondsen, de gemeente Haarlemmermeer, De Vrienden van het Cruquius Museum en de provincie Noord-Holland. Dankzij hun bijdragen konden we onze plannen voortzetten en het jaar financieel grotendeels ongeschonden doorkomen. Maar bovenal gaat onze dank uit naar de vrijwilligers, medewerkers en alle andere betrokkenen. Hun enthousiasme, toewijding en harde werk zijn onmisbaar voor het beheer, behoud en de presentatie van het Haarlemmermeers erfgoed. Zonder hen zouden we niet kunnen doen wat we doen.

Met deze gezamenlijke inzet kijken we vol vertrouwen naar de toekomst!

COLOFON

Cruquius, april 2025

Opmaak:

Thewessen, zo!ontwerp

Fotografie Van der Veer en anderen

HAARLEMMERMEERMUSEUM DE CRUQUIUS

Cruquiusdijk 27

2142 ER Cruquius

023 - 5285704

info@shmdc.nl

www.haarlemmermeermuseum.nl